

aan de gemeenteraad
onderwerp Septembercirculaire 2025 gemeentefonds

van het college van burgemeester en wethouders
datum 14 oktober 2025
zaaknummer 1568648

memo

Samenvatting

Het rijk informeert de gemeenten meerdere keren per jaar door middel van zogenoemde circulaire over de uitkering uit het gemeentefonds. De belangrijkste en vaak ook meest uitgebreide zijn de meicirculaire en de septembercirculaire. De meicirculaire bevat de vertaling van de Voorjaarsnota van het rijk; de septembercirculaire bevat de vertaling van de Miljoenennota. De financiële effecten van de septembercirculaire 2025 worden nu gedeeld met de raad ten behoeve de besluitvorming over de 2e bestuursrapportage 2025 en de programmabegroting 2026-2029.

In financieel opzicht leidt de septembercirculaire tot positieve netto resultaten in 2025 (€ 6,5 miljoen) en 2026 (€ 1 miljoen). In de jaren erna is sprake van oplopende negatieve netto resultaten van gemiddeld € 1 miljoen per jaar.

Doel

De financiële effecten van de septembercirculaire 2025 worden nu gedeeld met de raad ten behoeve van de besluitvorming over de 2e bestuursrapportage 2025 en de programmabegroting 2026-2029.

Aanleiding

De septembercirculaire is ontvangen na afronding van de bestuursrapportage en de begroting en kon niet meer in de documenten zelf worden verwerkt.

Aanvullende informatie

1. De septembercirculaire 2025 op hoofdlijnen

In financieel opzicht leidt de septembercirculaire tot positieve netto resultaten in 2025 (€ 6,5 miljoen) en 2026 (€ 1 miljoen). In de jaren erna is sprake van oplopende negatieve netto resultaten van gemiddeld € 1 miljoen per jaar. De resultaten worden afgewikkeld op het financieel perspectief.

In tabelvorm ziet dit er zo uit.

bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
A. Bruto resultaat	-6.509	-2.699	320	747	674
B. Taakmutaties	289	1.662	384	369	593
C. Vrijval oude taakmutaties	-317				
D. Netto resultaat	-6.537	-1.037	704	1.116	1.268

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

2025

De meevaller in 2025 komt vooral door de nabetaling van het rijk vanwege de tekorten in de jeugdzorg in de jaren 2023 en 2024. Dit levert Gouda € 3 miljoen op in 2025. De meevaller in 2025 komt ook door nieuwe gegevens (aantallen) over de maatstaf huishoudens met lage inkomens over de jaren 2023 en 2024. Dit leidt tot een nabetaling in 2025 van € 2,1 miljoen. Overige factoren tellen op tot een totaal van € 1,4 miljoen positief.

2026

De meevaller in 2026 komt vooral door de CDOKE-gelden (klimaatmiddelen) die aan het gemeentefonds worden toegevoegd en slechts voor een deel nodig zijn in Gouda. Het 'overschot' is € 1,5 miljoen en kan worden toegevoegd aan het begrotingssaldo. Er is nog geen duidelijkheid over de werkwijze vanaf 2027 en wat dat betekent voor de ambities en plannen van Gouda. Zie ook hierna onder 2b. Taakmutaties.

De neerwaartse bijstelling van de accressen (die gebruikt worden om de loon- en prijsstijgingen te kunnen betalen) vanaf 2026 evenals de hogere WOZ-waarden verlagen het netto resultaat met ongeveer € 0,4 miljoen elk.

2027 en verder

De verlaagde accressen zijn samen met de hogere WOZ-waarden de belangrijkste oorzaken van de negatieve netto resultaten van de septembercirculaire voor de jaren 2027 en verder.

2. Verdere toelichting

Ad a. Bruto resultaat

Het bruto resultaat geeft het verschil aan tussen de uitkering op basis van de septembercirculaire en de meicirculaire. In 2025 en 2026 ontvangt Gouda een hogere uitkering. In de jaren erna krijgt Gouda minder dan eerder berekend.

Ad b. Taakmutaties

De uitkering uit het gemeentefonds is ook weer hoger door de taakmutaties. In aantallen en geld is het meeste bestemd voor de regio. De middelen van de overige taakmutaties worden gereserveerd op de stelpost taakmutaties van programma 8 ter nadere invulling. Een uitzondering is van toepassing op de CDOKE-gelden (capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid). CDOKE was een specifieke uitkering waarvan de middelen - vooralsnog alleen in 2026 - worden toegevoegd aan het gemeentefonds. Een deel van de middelen (€ 1.270.000) die Gouda hiervoor krijgt, is nodig om de wegvallende en reeds geraamde inkomsten uit de specifieke uitkering te kunnen dekken. Het resterende deel (€ 1.486.000) van de inkomsten valt vrij in het perspectief. Er is nog geen duidelijkheid over de werkwijze vanaf 2027 en wat dat betekent voor de ambities en plannen van Gouda op dat terrein.

De nieuwe taakmutaties uit deze circulaire worden toegelicht in bijlage 1.

Ad c. Vrijval oude taakmutaties

Conform de bestaande regels vallen de gereserveerde bedragen van 'oude' taakmutaties vrij als er na 6 maanden geen besluit is genomen over de invulling. Normaliter gebeurt dat ten gunste van de stelpost prijscompensatie. Aangezien voor prijscompensatie in 2025 geen (aanvullende) middelen meer nodig zijn, kunnen de middelen deze keer vrijvallen ten gunste van het perspectief.

Ad d. Netto resultaat

Het netto resultaat van de circulaire wordt gepresenteerd in onderstaande tabel. Per saldo is sprake van positieve netto resultaten voor 2025 en 2026 en oplopende negatieve netto resultaten voor 2027 en volgende jaren.

bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Septembecirculaire 2025	-6.537	-1.037	704	1.116	1.268

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

3. Onzekerheden blijven bestaan

Voor de gemeente blijft op onderdelen sprake van aanhoudende onzekerheid ten aanzien van het bedrag dat daadwerkelijk uit het gemeentefonds wordt ontvangen. Het gaat dan om onder andere de volgende onderwerpen.

Maatstaven en uitkeringsfactor van de algemene uitkering

Van sommige maatstaven in de septembercirculaire 2025 lijken aantallen niet actueel te zijn of wijken deze onverklaarbaar af van de laatst bekende aantallen uit 2024. Voorbeelden zijn huishoudens met lage inkomens en bijstandsontvangers. Naar verwachting zorgt de actualisatie in volgende circulaire voor een bijstelling van de verwachte uitkering uit het gemeentefonds, naast andere factoren die de uitkering beïnvloeden.

Specifieke uitkeringen (SPUKS)

Eerder heeft het kabinet aangegeven het aantal specifieke uitkeringen te willen verminderen en de daarmee gemoeide bedragen over te hevelen naar het gemeentefonds met een gelijktijdige (efficiency)korting van 10%. In de septembercirculaire 2025 zijn twee SPUKS opgenomen waarvoor dit van toepassing is, met daarbij de kanttekening dat de CDOKE-gelden voornamelijk alleen voor 2026 aan het gemeentefonds zijn toegevoegd.

Bijlage 1 – Toelichting taakmutaties septembercirculaire 2025

Taakmutaties zijn wijzigingen in de uitkering uit het gemeentefonds. Ze ontstaan doordat gemeenten taken erbij krijgen of kwijtraken of als bestaande uitkeringen worden aangepast.

De middelen voor taakmutaties worden toegevoegd aan de stelpost taakmutaties in programma 8 ter nadere invulling/onderbouwing. Op een later moment wordt besloten waar het geld precies voor wordt gebruikt. Middelen voor de regio worden toegevoegd aan het betreffende programma in de begroting.

Op een later moment legt het college de hiermee samenhangende begrotingswijziging(en) via de PenC-cyclus aan de raad voor.

De taakmutaties in de septembercirculaire zijn opgenomen in onderstaande tabel.

(DU = decentralisatie-uitkering, IU = integratie-uitkering, overige mutaties via algemene uitkering)

Bedragen * € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
1. CDOKE klimaat- en energiebeleid (DU)		1.270			
2. Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	10	13	13	10	
3. Implementatie Participatiewet in balans	163	70	17	5	5
4. Wet integrale suïcidepreventie		44	44	44	44
5. Overheidsbrede dienstverlening (DU)		65	65	65	65
6. Maatschappelijke opvang (DU)	33	33	33	33	33
7. Vrouwenopvang (DU)	11	10	10	10	10
8. Versterking arbeidsmarktregio's (DU)					248
9. Aanpak laaggeletterdheid (DU)		14	14	14	
10. Impulsbudget sociale infrastructuur (DU)	26	30	30	30	30
11. Beschermd Wonen (IU)	45	113	158	158	158
Totaal taakmutaties	289	1.662	384	369	593

Sommige taakmutaties zijn zo klein dat ze niet apart worden opgenomen in de stelpost taakmutaties. Het gaat om bedragen tot ongeveer € 10.000. Deze bedragen zijn te gering om binnen het programma of de totale begroting een groot verschil te maken.

Ook een groter bedrag van gemiddeld € 280.000 per jaar uit de integratie-uitkering participatie wordt niet aan de stelpost toegevoegd. Dit bedrag heeft te maken met de uitvoering van taken door Promen. Als er geld nodig is voor dit onderwerp, verloopt dat via de begroting van Promen en het financiële perspectief van de gemeente.

Een bedrag van € 252.000 vanwege vervroegde Tweede Kamerverkiezingen wordt evenmin toegevoegd aan de stelpost. De extra kosten voor Gouda zijn al opgenomen in de 2^e bestuurs-rapportage 2025.

Ten slotte is een bedrag van € 56.000 als vergoeding in 2025 voor het zoeken naar opvangplekken op grond van de Spreidingswet buiten beschouwing gebleven. Dit bedrag zal worden ingebracht als onderdeel van de resultaatbestemming bij de jaarstukken 2025.

Toelichting op de taakmutaties

1. CDOKE klimaat- en energiebeleid (DU)

Deze uitkering vervangt de Specifieke Uitkering (SPUK) CDOKE. De gemeente ontvangt een bijdrage voor klimaat- en energiebeleid, zoals het instellen van een zero-emissie zone en het aanleggen van zonneweiden of windparken. Voor de gemeente Gouda gaat het in 2026 om een bedrag van € 2.756.210. Daarvan is € 1.270.000 nodig ter dekking van de reeds geraamde inkomsten op grond van de SPUK. Het restant van € 1.486.000 valt vrij in het perspectief.

2. Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)

Gemeenten en rijk zijn overeengekomen dat bepaalde taken op het gebied van omgevingsveiligheid door gemeenten worden uitgevoerd. Ze worden hiervoor financieel gecompenseerd.

3. Implementatie Participatiewet in balans

Het wetsvoorstel Participatiewet in Balans beoogt de Participatiewet te vereenvoudigen en te verbeteren door meer maatwerk, versoepeling van regels en een menselijker aanpak. Voor de implementatie in de periode 2025-2030 worden extra middelen beschikbaar gesteld.

4. Wet integrale suïcidepreventie

Vanaf 1 januari 2026 treedt de Wet integrale suïcidepreventie in werking. Gemeenten moeten suïcidepreventie opnemen in hun gezondheidsbeleid en uitvoeren.

5. Overheidsbrede dienstverlening (DU)

De Specifieke Uitkering (SPUK) Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) wordt vanaf 2026 omgezet naar de decentralisatie-uitkering Overheidsbrede Dienstverlening. De gemeente ontvangt een bijdrage voor laagdrempelige ondersteuning bij regelzaken met de (digitale) overheid.

6. Maatschappelijke opvang (DU) - regiogelden

De verdeling van de uitkering is veranderd op basis van recente gegevens.

7. Vrouwenopvang (DU) - regiogelden

De verdeling van de uitkering is veranderd op basis van recente gegevens.

8. Versterking arbeidsmarktregio's (DU) - regiogelden

Gemeenten ontvangen middelen om de regiefunctie in arbeidsmarktregio's te ondersteunen. De focus ligt op gerichte ondersteuning om kansen op (nieuw) werk te vergroten en de werkloosheidsduur te verkorten. In het kader van de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur ontvangen centrumgemeenten extra middelen om de samenwerking binnen de regio te versterken. De middelen tot en met 2028 waren al eerder verdeeld.

9. Aanpak laaggeletterdheid (DU) - regiogelden

De verdeling van de uitkering is veranderd op basis van recente gegevens.

10. Impulsbudget sociale infrastructuur (DU) - regiogelden

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de inrichting van sociale infrastructuur en het ondersteunen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het impulsbudget voor sociale infrastructuur, beschikbaar van 2025 tot 2034, is bedoeld voor ontwikkelbedrijven. Door loon- en prijsontwikkeling en actuele gegevens van de verdeelsleutel wijzigt de uitkering.

11. Beschermd Wonen (IU) - regiogelden

De uitkering wordt hoger vanwege de toegekende volume-indexatie 2026.